

Duitsland herdenkt pogroms van 9 november 1938

9 november historische datum in Duitse geschiedenis

[Achtergrond](#) - 7 november 2013

Duitsland gedenkt komend weekeinde de *Reichspogromnacht* van 75 jaar geleden. In de nacht van 9 op 10 november 1938 vernielden de nazi's talloze Joodse synagogen, bedrijven en woningen. Als gevolg daarvan kwamen honderden mensen om het leven. Maar 9 november is in meerdere opzichten een historische datum. Ook de val van de Muur in 1989 is voorgoed met deze dag verbonden.

De *Reichspogromnacht* staat in Nederland bekend als de *Kristallnacht*. In Duitsland wordt dit begrip vermeden omdat het door de nazi's in ironische zin werd gebruikt en omdat het alleen refereert aan de materiële schade, niet aan het geweld dat mensen is aangedaan. In de nacht zelf vielen 91 doden, maar in de periode daarna stierven nog veel meer mensen aan de gevolgen van het geweld. Ook pleegden veel mensen zelfmoord. Het Duitse [historische naslagwerk LeMo](#) van onder meer het Deutsches Historisches Museum, spreekt van 1.300 doden. Ruim 30.000 Joodse mannen werden in concentratiekampen gestopt.

Duitsland staat dit jaar uitgebreid stil bij de *Reichspogromnacht* of de *Novemberpogrome*, zoals de nacht officieel ook wordt aangeduid. President Gauck is op 8 en 9 november bij [vier herdenkingsbijeenkomsten](#) aanwezig, in Berlijn, Eberswalde en Frankfurt an der Oder. Kanselier Merkel gaat [in een interview](#) in op dit "dieptepunt in de Duitse geschiedenis".

Herdenking op twitter

Ook veel Duitse steden staan stil bij de *Reichspogromnacht*. [Kassel](#) doet dat vandaag al. Daar begon het geweld op 7 november 1938, de dag waarop in Parijs een 17-jarige Joodse jongen een Duitse diplomaat doodschoot. Deze moord werd door de nazi's gebruikt om tot geweld tegen Joden en hun bezittingen aan te zetten. In [Berlijn](#) vindt op 10 november een herdenking plaats bij de Brandenburger Tor en winkels in de hele stad plakken komend weekend posters van ingeslagen etalages in hun eigen ramen. Ook is er een actie in de Duitse hoofdstad om de [Berliner Stolpersteine](#), goudkleurige gedenksteden op straat die herinneren aan de slachtoffers van de nazidictatuur, op te poetsen.

Op twitter besteden historici al sinds 28 oktober aandacht aan de *Novemberpogrome*. Op het twitteraccount [@9Nov38](#) melden ze de gebeurtenissen die 75 jaar geleden de aanloop vormden voor de pogroms. Op de bijbehorende website www.9nov38.de is nog meer informatie te vinden. Ook [in Nederland](#) wordt de *Kristallnacht* in verschillende steden herdacht.

Historische datum

9 november is in Duitsland een datum waarop veel historische gebeurtenissen hebben plaatsgevonden. De eerste was op 9 november 1918, toen de [revolutie](#) uitbrak die een einde maakte aan het Duitse keizerrijk. Vijf jaar later, in 1923, pleegde Adolf Hitler zijn [Bierkellerputsch](#) in München. Dat was geen toeval: hij koos de datum van de linkse revolutie van 1918 bewust voor zijn eigen revolte, die rechts aan de macht moest brengen. De coup mislukte, Hitler belandde een jaar in de gevangenis en schreef daar 'Mein Kampf'.

Ook de *Reichspogromnacht* was bewust op die dag gepland door de nationaal-socialisten. De [val van de Muur](#) in 1989 vond wel toevallig op 9 november plaats. Eigenlijk hadden de DDR-leiders - die geconfronteerd werden met een leegloop van hun land toen de Oostenrijks-Hongaarse grens eerder dat jaar openging - bedacht dat de DDR-burgers vanaf 10 november vrij mochten reizen. Daarvoor hadden ze dan eerst een visum moeten halen. De blunderende woordvoerder Günter Schabowski die op 9 november 's avonds per ongeluk zei dat de grenzen "per direct" open waren, veranderde de geschiedenis.

Bij de gebeurtenissen in 1918 en 1923 staan op niet-ronde verjaardagen weinig mensen stil. De *Reichspogromnacht* en de val van de Muur worden in Duitsland wel elk jaar herdacht.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/107/duitsland-herdenkt-pogroms-van-9-november-1938>